

Preventivní program

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola, Praha 10 – Hostivař, Kozinova 1000 10200 Praha 10, Kozinova 1000
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Blanka Chuchlerová
Telefon na ředitele	271750631
E-mail na ředitele	info@zshostivar.cz

Jméno školního metodika prevence – 2. stupeň	Mgr. et Mgr. Pavlína Šnorová		
Telefon	271750630		
E-mail	metodik@zshostivar.cz		
Specializační studium	Ano	Ukončeno 04/2019	
Realizátor vzdělávání	Prevalis, z. s., Pod Klamovkou 1268/3, Praha 5		

Jméno školního metodika prevence – 1. stupeň	Mgr. et Mgr. Pavlína Šnorová		
Telefon	271750630		
E-mail	metodik@zshostivar.cz		
Specializační studium	Ano	Ukončeno 04/2019	
Realizátor vzdělávání	Prevalis, z. s., Pod Klamovkou 1268/3, Praha 5		

Jméno výchovného poradce	RNDr. Josef Průcha		
Telefon	271750630		
E-mail	poradce@zshostivar.cz		
Specializační studium	ano		
Realizátor vzdělávání	FF UK Praha, katedra pedagogiky		

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň	16	368	19 + 6 asistentů pedagoga
ZŠ - II. stupeň	11	247	22 + 2 asistenti pedagoga
Víceleté gymnázium	-----	-----	-----
4leté gymnázium	----	-----	-----
SŠ – ostatní	-----	-----	-----
Celkem	27	615	41

2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

Základní škola Praha 10 - Hostivař vzdělává žáky podle školního vzdělávacího programu Cesta k poznávání, jehož smyslem je, naučit žáky nejen vědomostem, ale i sociálním dovednostem, podněcovat aktivní přístup a tvořivost. V souladu se situací ve společnosti a ve škole se vyučující snaží individuálně věnovat žákům s výukovými problémy a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Nezanedbatelným prvkem ve vyučování je i důraz na pohybovou aktivitu v rámci předmětu Tělesná výchova, jehož součástí je i výuka moderní gymnastiky dívek od 1. do 3. ročníku. Připravenost žáků pro budoucnost je podpořena výukou cizích jazyků – anglický jazyk je povinný od 1. ročníku. Tvořivost a estetické citění je rozvíjeno ve výtvarné a pracovní výchově a v každoročním pořádání celoškolního předvánočního jarmarku, na kterém mohou žáci a jejich učitelé prezentovat smysl pro tvořivost.

Cílem školy je učit žáky zodpovědnosti, toleranci a respektu vůči druhým a umět si utvořit vlastní názor, který obhájí. Ve škole je zřízena školní družina, kterou navštěvují žáci 1. až 3. ročníku, navazuje školní klub pro žáky 4. a 5. ročníku. Obě skupiny se starají o mimoškolní činnost žáků.

Spolupráci s rodiči zajišťují hlavně třídní učitelé a Klub přátel školy. Publicitě a komunikaci školy s okolím slouží vlastní webové stránky www.zshostivar.cz.

Ve škole působí školní poradenské pracoviště, jehož členové by měli mezi sebou úzce spolupracovat a pravidelně se scházet s vedením školy. Členy jsou: výchovný poradce, speciální pedagog, metodik prevence, ředitelství školy. Schůze bývají plánovány 1x měsíčně.

Důležité body primární prevence, například zákaz užívání omamných látek, alkoholických nápojů a jejich distribuce, zásady komunikace, slušného chování jsou zakotveny ve Školním řádu. Většinu aktivit primární prevence škola hradí z finančních prostředků z rozpočtů MČ Prahy 15 a HMP (grantová řízení), nebo využívá nabídky programů, které jsou nabízeny bez finanční účasti – Policie ČR, SZÚ, neziskové organizace apod. Zároveň se škola snaží využívat vlastních možností, zejména v hodinách rodinné a občanské výchovy na 2. stupni, bloků primární prevence ve vybraných třídách a projektů na 1. stupni.

Naše škola leží v krásném místě u Botiče, v těsném sousedství Toulcova dvora a střední školy Křesťanského gymnázia v Praze 10. Převážná většina žáků zde i bydlí a proto sdílí krásnou lokalitu staré Hostivaře a venkovský duch tohoto místa. Dosud jsme se neselektovali s typickými problémy sídlištních škol – záškoláctvím, anonymním ničením majetku, nadužíváním omamných látek. Situace se postupně mění s novým sídlištěm Slunečný vršek a zástavbou v okolí Botiče. Bydlí zde mnoho cizinců, zejména ruských, ukrajinských rodin a běloruských, ale přibývá také žáků z vietnamské menšiny a dalších mimoevropských zemí. Děti z těchto rodin navštěvují naši školu, mají jinou kulturu, jazyk a často mají velké problémy ve výuce kvůli nezvládnutí českého jazyka. S nimi pracují asistenti pedagogů. V rámci grantu je jim nabízeno doučování českého jazyka. Také se zvyšuje množství sociálně slabých rodin, neúplných rodin, kde často matka samoživitelka pracuje celý den a nemá na svoje děti dostatek času, nebo tito žáci nenavštěvují žádné mimoškolní aktivity. Pomalu se rozevírají nůžky mezi bohatými a chudšími. Proto je preventivní program zaměřen na rozvoj sociálních dovedností, podporu dobrých vztahů mezi dětmi, rozvoj empatie a schopnost hodnotit druhé bez předsudků. Někteří žáci vyšších ročníků bohužel užívají tabákové výrobky, často za souhlasu svých vlastních rodičů. Prevence závislosti je cílena již na žáky prvního stupně. Další cílovou oblastí je na zodpovědné chování vůči sobě a bezpečný pohyb v kyberprostoru.

3. STANOVENÍ CÍLŮ MPP

Cíl:	Snížení rizika užívání tabákových výrobků a alkoholu
Ukazatele dosažení cíle:	Počet interaktivních seminářů, návaznost jednotlivých bloků, ankety a dotazníky vyplněné dětmi v průběhu školního roku
Zdůvodnění cíle:	Snaha co nejvíce omezit kouření žáků
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Posílit prevenci možného vzniku tohoto typu RCh na 1. stupni

Cíl:	Snížení rizika agresivního chování žáků
Ukazatele dosažení cíle:	Počet tematických bloků, kterých se jednotlivé třídy zúčastní, jejich možná kontinuita, ankety vyplněné dětmi v průběhu školního roku
Zdůvodnění cíle:	Celkově zlepšit vrstevnické vztahy, komunikaci, předcházet možnému vzniku šikany
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Zapojit do aktivit proti možnému vzniku RCh co nejširší okruh žáků

Cíl:	Posílení úlohy třídního učitele v oblasti tvorby pozitivního sociálního klimatu ve třídách
Ukazatele dosažení cíle:	Počet seminářů, počet proškolených pedagogů
Zdůvodnění cíle:	Posílení funkce třídního učitele – včasná diagnostika a intervence při možnosti vzniku RCh
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Předcházení všem možným znakům RCh u žáků školy, výchova žáků v oblasti mezilidských vztahů, při správném řešení konfliktů

Cíl:	Užší spolupráce s rodiči
Ukazatele dosažení cíle:	Ankety v rámci třídních schůzek, dotazníky, účast rodičů na akcích školy
Zdůvodnění cíle:	Vzbudit v rodičích hlubší zájem o problémy svých dětí a o získávání poznatků především v oblasti komunikace a výchovného působení.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Úzká spolupráce s rodiči

Cíl:	Adaptační (stmelovací) kurzy
Ukazatele dosažení cíle:	Počet přihlášených a zúčastněných žáků, dotazník po ukončení akce – zhodnocení dětmi
Zdůvodnění cíle:	Možnost sebezpoznávání, sebepřijetí, rozvoj sociálních dovedností
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Posílení koheze nově vznikajících třídních kolektivů

Cíl:	Snížení rizika poruch příjmu potravy
Ukazatele dosažení cíle:	Počet proškolených žáků – odborný seminář
Zdůvodnění cíle:	Vysvětlit dospívajícím rizika tohoto jevu (opakovaný jev u několika žáků/žákyň v osmé a deváté třídě).
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Vést děti ke zdravému životnímu stylu, včetně zdravého stravování, bez ohrožení tímto rizikovým jevem. Posílení vlastní hodnoty jejich osobnosti.

4. SKLADBA AKTIVIT MPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

a) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání	Sebevzdělávání pedagogů
Stručná charakteristika	Kontinuální vzdělávání v rámci DVPP
Realizátor/lektor	Externí specializované organizace
Počet proškolených pedagogů	Všichni pedagogové
Počet hodin	4 – 6 hodin
Termín konání	Průběžně dle nabídek organizací
Zodpovědná osoba	ŠMP – Mgr. Pavlína Šnorová

b) Žáci

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

Ročník/pololetí	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
1./1.	Čas-Místo, kde žijeme	Rozlišení nežádoucích forem chování	Třída v hodině a o přestávce	2	Borovcová Karolína
1./2.	Čas-Lidé kolem nás	Obezřetnost při setkání s neznámými lidmi	Chování lidí	2	Mgr. Balážová Jarmila
	Čas-Člověk a jeho zdraví	Co je pro mne dobré	Poznáváme své tělo	1	Mgr. Pitáková Hana Ladová Kateřina
2./1.	Čas-Místo, kde žijeme	Základní pravidla silničního provozu	Domov a škola	3	Mgr. et Mgr. Laštůvková Zuzana
2./2.	Čas-Člověk a jeho zdraví	Předvídání nebezpečných situací	Osobní bezpečí	2	Rovenská Silvia
		Základní hygienické návyky	Lidské tělo	1	Mgr. et Mgr. Šnorová Pavlína
		Zdravé stravování	Výživa	1	
3./1.	Čas-Místo, kde žijeme	Ochrana osobních údajů před cizími lidmi	Domov a škola	1	Mgr. Baťková Elen
3./2.	Čas-Lidé kolem nás	Znalost míst, která mohou být nebezpečná		3	Mgr. Pěkná Lenka
	Čas-Člověk a jeho zdraví	Tolerance k přirozeným odlišnostem spolužáků	Člověk	2	Mgr. Macháčková Dita
		Základní zdravotně preventivní návyky	Lidské tělo	3	

4./1.	Čas- Lidé kolem nás Čas- Člověk a jeho zdraví	Chování podle daných pravidel	Péče o zdraví	2	Mgr. Ronovská Libuše Mgr. Hartmannová Jitka Mgr. Rovenský Miroslav
4./2.		Denní režim v souladu s potřebami a zásadami zdraví	Péče o zdraví		
5./1.	Čas-Lidé kolem nás Čas-Člověk a jeho zdraví	Rozpoznání nesprávného jednání	Soužití lidí	2 4	Mgr. Sýkorová Jitka Mgr. Forman Tomáš PaedDr. Doutháčová Jana
5./2.		Správný životní styl	Správný životní styl		
6./1.	Občanská výchova (dále OV)	Pravidla v mezilidském soužití	Práva a povinnosti žáků	Vždy po jedné vyučovací hodině	Novák Kamil
6./2.		Spolupráce při řešení úkolů	Vlast a vlastenectví Rovnost-nerovnost mezi lidmi Lidská solidarita Tolerance ve společnosti		
		Vlastenectví x nacionalismus Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi Solidarita mezi lidmi, možná pomoc lidem v nouzi Rozpoznání netolerantních projevů ve společnosti			

7./1.	OV	<p>Rozpoznání projevů záporných charakterových vlastností, hodnotit a korigovat své chování</p> <p>Překonávání vlastních nedostatků</p> <p>Posouzení vlastních schopností, přiměřené sebehodnocení</p> <p>Posouzení problémové situace a její vhodné řešení</p> <p>Zorganizování volného času</p> <p>Podpora dobrých vztahů ve třídě</p> <p>Tolerance ke druhému a spolupráce, předsudky</p> <p>Rizika spojená se zneužíváním návykových látek</p> <p>Rozpoznání znaků rizikového chování</p> <p>Právní vědomí, práva dítěte, znalost práv a povinností občana</p>	<p>Vnitřní svět člověka</p> <p>Osobnostní rozvoj</p> <p>Sebepoznání, sebepojetí, sociální role, sociální skupina</p> <p>Seberegulace</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Komunikace, kooperace</p> <p>Rizikové chování</p> <p>Právní vědomí</p>		Novák Kamil
8./1.	Rv	Fyzické a duševní zdraví, civilizační nemoci, zdravá výživa, prevence užívání návykových látek	Zdravý životní styl		Novák Kamil
8./2.		Znalost nebezpečných chemikálií, první pomoc	Zodpovědné chování		Bezděková Tereza
8./1.	Chemie	Rozlišení příčin a příznaků nemoci, objasnění prevence	Moje bezpečnost		
8./2.	Přírodopis		Zdraví a nemoci, lidská sexualita		

9./1.	Rv	Odpovědné sexuální chování antikoncepce, rizikové chování	Prevence HIV/AIDS		Novák Kamil
9./2.	Chemie	Důsledky působení metanolu a etanolu na člověka Zásady zdravé výživy Pravidla bezp. práce s chemickými látkami, znalost příkladů volně i nezákonně prodávaných drog a možné následky při jejich užívání	Alkoholy a fenoly Vitamíny a hormony Chemie a společnost		Bezděková Tereza

Specifická prevence

Název programu	Stmelovací kurz
Typ programu	Interaktivní seminář
Stručná charakteristika programu	Možnost sebepoznávání, sebepřijetí, rozvoj sociálních dovedností. Zvládání vztahů ve skupině a předcházení šikany, agresivního chování.
Realizátor	Projekt Odyssea
Cílová skupina	6. ročníky
Počet žáků v programu	70
Počet hodin programu	12 hodin (celkem 36 hodin)
Návaznost programu na cíle MPP	Ohleduplné chování v rámci skupiny, tolerance a zvládání odlišností mezi žáky.
Ukazatele úspěšnosti	Dodržování pravidel ve třídě
Termín	Září 2019
Zodpovědná osoba	Lektoři společnosti

Název programu	Zdravý zoubek
Typ programu	Interaktivní beseda
Stručná charakteristika programu	Žáci se hravou formou seznámí se základy zubní hygieny jako součásti zdravého životního stylu.
Realizátor	Státní zdravotní ústav
Cílová skupina	1. ročníky (4 skupiny)
Počet žáků v programu	81
Počet hodin programu	1 hodina pro každou skupinu (celkem 4 hodiny)
Návaznost programu na cíle MPP	Pěstovat v žácích vhodné návyky v péči o své tělo a zdraví.
Ukazatele úspěšnosti	Pracovní listy v rámci vyučování hodin prvouky
Termín	Listopad 2019
Zodpovědná osoba	ŠMP – Mgr. Pavlína Šnorová

Název programu	Nechci, děkuji
Typ programu	Interaktivní beseda
Stručná charakteristika programu	Program je zaměřen na utváření takového životního postoje, do kterého užívání tabákových výrobků nepatří.
Realizátor	Státní zdravotní ústav
Cílová skupina	3. ročníky (3 skupiny)
Počet žáků v programu	80
Počet hodin programu	1 hodina pro každou skupinu (celkem 3 hodiny)
Návaznost programu na cíle MPP	Posílení prevence možného vzniku tohoto typu RCh na 1. stupni.
Ukazatele úspěšnosti	Vyhodnocení znalostí pomocí rozhovoru
Termín	Listopad 2019
Zodpovědná osoba	Lektoři programu

Název programu	Mezi námi děvčaty - Čas proměn
Typ programu	Beseda
Stručná charakteristika programu	Seznámit dívky s proměnami, kterými procházejí v období puberty.
Realizátor	MP Education
Cílová skupina	Dívky 9. ročníků
Počet žáků v programu	20
Počet hodin programu	2
Návaznost programu na cíle PP	Sebepoznání, sebeúcta
Ukazatele úspěšnosti	Zpětná vazba žáků - anketa
Termín	Jaro 2021
Zodpovědná osoba	ŠMP – Mgr. Pavlína Šnorová

Název a odborné zaměření vzdělávání	ZOO On - line
Stručná charakteristika	V rámci projektu nadace O2 „Chytrá škola“ jsou žáci vedeni k tomu, jak se chovat bezpečně ve virtuálním prostředí. Jako podpůrnou pomoc při interaktivní besedě používají knížku.
Realizátor/lektor	CZ NIC
Cílová skupina	2. ročníky
Počet žáků v programu	66
Počet hodin programu	Celkem 3 hodiny (každá třída 1 hodina)
Návaznost programu na cíle PP	Prevence kyberšikany
Termín konání	Podzim 2019, jaro 2020
Zodpovědná osoba	ŠMP – Mgr. Pavlína Šnorová

Název a odborné zaměření vzdělávání	(Ne)bezpečný mobil
Stručná charakteristika	V rámci projektu nadace O2 „Chytrá škola“ se žáci dozví, jak zabezpečit svůj mobilní telefon, jeho bezpečné používání.
Realizátor/lektor	CZ.NIC
Cílová skupina	4. – 6. ročníky
Počet žáků v programu	211
Počet hodin programu	Celkem 18 hodin (každá třída 2 hodiny)
Návaznost programu na cíle PP	Prevence kyberšikany
Termín konání	Podzim 2019, zima 2020
Zodpovědná osoba	ŠMP – Mgr. Pavlína Šnorová

Název a odborné zaměření vzdělávání	Nekecej a hraj
Stručná charakteristika	Interaktivní edukativní drama, které je zaměřeno na prevenci agresivního chování mezi žáky. Má dvě části, kdy se skupiny setkávají s realizátory v časovém

	odstupu.
Realizátor/lektor	Fórum pro prožitkové vzdělávání
Cílová skupina	7. ročníky
Počet žáků v programu	57
Počet hodin programu	Celkem 8 hodin (každá třída 4 hodiny)
Návaznost programu na cíle PP	Prevence agresivního chování
Termín konání	Podzim 2020, jaro 2021
Zodpovědná osoba	ŠMP – Mgr. Pavlína Šnorová

Název a odborné zaměření vzdělávání	Kybergrooming
Stručná charakteristika	V rámci projektu nadace O2 „Chytrá škola“ žáci zhlédnou film Maturant. Následuje diskuze s prezentací problematiky bezpečného pohybu ve virtuálním prostředí.
Realizátor/lektor	CZ NIC
Cílová skupina	6. – 9. ročníky
Počet žáků v programu	224
Počet hodin programu	Celkem 9 hodin (každá třída 1 hodina)
Návaznost programu na cíle PP	Prevence kyberšikany
Termín konání	Podzim 2019, zima – jaro 2020
Zodpovědná osoba	ŠMP – Mgr. et Mgr. Pavlína Šnorová

Název programu	Mediální bludiště
Typ programu	Interaktivní edukativní divadelní představení zaměřené (kritické myšlení v rámci přijímání informací z mediálního prostředí).
Stručná charakteristika programu	Zásady osobní bezpečnosti, seznámení s prací policistů.
Realizátor	Fórum pro prožitkové vzdělávání, v rámci grantu O2 Chytrá škola

Cílová skupina	5. a 8. ročníky
Počet žáků v programu	135
Počet hodin programu	2 hodiny pro každou skupinu
Návaznost programu na cíle MPP	Snížení rizika kyberšikany
Ukazatele úspěšnosti	Rozhovory ve vyučování občanské výchovy, prvouky
Termín	Jaro 2021
Zodpovědná osoba	ŠMP – Mgr. et Mgr. Pavlína Šnorová

Název programu	Jsi nula
Typ programu	Edukativní drama, které svou interaktivní formou vtáhne žáky do děje.
Stručná charakteristika programu	Prevence kyberšikany, zásady bezpečného pohybu na internetu.
Realizátor	Fórum pro prožitkové vzdělávání
Cílová skupina	6. ročníky
Počet žáků v programu	70
Počet hodin programu	2 hodiny pro každou skupinu
Návaznost programu na cíle MPP	Prevence kyberšikany
Ukazatele úspěšnosti	Znalosti v hodinách Rv, Ov
Termín	Únor – březen 2021
Zodpovědná osoba	ŠMP – Mgr. et Mgr. Pavlína Šnorová

5. EVALUACE

A) Kvalitativní hodnocení

Ve školním roce 2019/2020 vycházely organizované aktivity v rámci primární prevence z preventivního programu školy, vypracovaného školní metodičkou prevence pro školní rok 2019/2020 a vycházejícího z celkové školní preventivní strategie školy. Při celkovém hodnocení došlo k závěru, že byly splněny všechny nejdůležitější cíle programu. Akce se snažily pojmout co nejširší segment prevence: 1. stupeň, 2. stupeň, pedagogy i spolupráci školy s rodiči žáků. Většinou byly programy vedeny externími organizacemi a odborníky, kteří splňují požadavky MŠMT (akreditace, certifikace).

Školní metodička prevence:

Metodička prevence pravidelně navštěvovala supervizní setkání v Pedagogicko – psychologické poradně v Praze 10, zúčastnila se dalšího vzdělávání v oblasti práce se skupinou. Koordinovala programy v rámci grantu Nadace O2 Chytrá škola.

Metodička prevence docházela a pracovala průběžně s kolektivem 4. ročníku, aby zjistila základní data o vztazích ve třídě, které následně konzultovala s třídním učitelem, který se rovněž preventivního bloku účastnil.

Pedagogičtí pracovníci 1. i 2. stupně se vzdělávali individuálně dle svého zájmu a časových možností.

V průběhu celého školního roku **do školy docházela paní psycholožka a speciální pedagožka Mgr. Holdová z PPP Jabloňová pro Prahu 10.**

Během školního roku je 3 dny v týdnu přítomen speciální pedagog (psycholog) **Mgr. Radek Průžek**, který individuálně pracuje se žáky s předepsanou speciálně-pedagogickou intervenční péčí. Na základě požadavků vyučujících dochází do hodin, aby provedl hodnocení a následnou prediagnostiku vytypovaných žáků, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem. Činnost Mgr. Průžka je financována z grantových zdrojů.

Na druhém stupni se konaly v případě potřeby schůzky za přítomnosti třídního učitele, metodičky prevence, rodiče a zástupkyně pro 2. stupeň, případně proběhly individuální rozhovory se žáky. Takto se podařilo řešit rizikové situace mezi žáky ve třídě či mezi žákem a učitelem. Důležité je včasné zahájení řešení problému.

V 1. pololetí se v rámci tříd na druhém stupni představily pracovnice organizace, která terénně působí na Praze 15 – Proxima Sociale.

Během celého školního roku žáci 4. a 5. ročníků v rámci dopravní výchovy a ve spolupráci s Městskou policií navštěvovali dopravní hřiště v nedalekých Horních Měcholupech. Ve všech ročnících proběhl program zaměřený na finanční gramotnost, který uskutečnili zaměstnanci banky.

Metodička prevence v součinnosti s třídními učitelkami a vedením školy řešila psychickou šikanu v devátých třídách.

Škola pokračuje v projektu „Nenech to být!“ Žáci tak mohou podávat podněty elektronickou formou, pokud budou mít pocit z ohrožení šikanou. Touto cestou byl prošetřen 1 podnět během školního roku.

V oblasti primární prevence se ve škole nedaří zavést pravidelné třídnické hodiny a koncepčně uchopit (spolu s vedením školy) pravidelné vzdělávání všech pedagogů v oblasti osobností a sociální výchovy žáků a rozvíjet práci s kolektivem. Na prvním stupni jsou ojedinělé případy této pravidelné práce. Úkolem pro další období se zdá být i případné pravidelné setkávání metodičky prevence s týmem učitelů, kteří vyučují občanskou výchovu, a třídními učiteli.

Častěji byly řešeny problémy žáků v souvislosti s distanční výukou – neplnění povinností, neúčast na online vyučování.

Programy a fungování školy se muselo přizpůsobit situaci s epidemií Covid-19, některé programy se uskutečnily formou on-line přednášky. Došlo k průběžnému uzavírání školy, některé třídy se ocitaly v karanténě. I z tohoto důvodu se neuskutečnil pravidelný vánoční jarmark pro veřejnost a lampionový průvod.

B) Kvantitativní hodnocení

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCh	
Počet vzdělávacích aktivit	10
Počet celkově proškolených pedagogů	8
Počet hodin	20

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

	Počet aktivit	Počet hodin	Počet zúčastněných rodičů
Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCH	1	1	150

III. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě	Počet aktivit	Počet žáků	Počet hodin přímé práce
Blok primární prevence	10	530	24
Interaktivní seminář	5	70	10
Beseda	6	220	6
Komponovaný pořad			
Pobyťová akce	1	200	40
Situační intervence			
Jiné – adaptační kurz - projektové dny	1	500	4

Volnočasové aktivity při školách	Počet aktivit	Počet žáků
Školní kluby	1	15
Školní kroužky – sportovní, pěvecký, jazykový, „vědecký“	1 x týdně	30, 20, 10, 10
Víkendové akce školy		
Prázdninové akce školy		

Krizový plán školy

Nejdůležitější body:

- okamžité informování ředitele školy o výskytu jakéhokoli projevu rizikového chování
- v případě nutnosti řeší daný jev společně školní metodička prevence, výchovný poradce, třídní učitel, popřípadě učitel, který byl účasten
- informování rodičů

I. Oblast prevence užívání návykových látek

(Zpracováno dle Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

Tabákové výrobky

1. Při přistižení žáka je primárně nutné mu **zabránit v další konzumaci**.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi **odebrat a zajistit**.
3. Třídní učitel nebo jiný pedagogický pracovník sepíše o události stručný **záznam (datum, místo, čas, jméno + podpis žáka)**, v případě, že žák odmítne, uvede tuto skutečnost do zápisu. **Záznam založí školní metodik prevence** (dále jen MP) do své agendy. Vyrozumí vedení školy.
4. Třídní učitel **informuje zákonného zástupce**.
5. Při opakování **vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dětí** (dále jen OSPOD).

Výchovná opatření:

- důtka třídního učitele – nález cigaret, první kouření
- důtka ředitele školy – při opakovaném porušení zákazu kouření
- stupeň 2 z chování – následuje po důtce ředitele školy – při dalším porušení zákazu kouření

Alkohol

1. Při přistižení žáka je primárně nutné mu **zabránit v další konzumaci**.
2. Alkohol je třeba **odebrat a zajistit**.
3. Pedagogický pracovník posoudí, zda žáku **nehrozí nějaké nebezpečí**.
4. V případě, že je **ohrožen na zdraví a životě, volá lékařskou službu první pomoci (155), informuje okamžitě zákonného zástupce žáka** a dohodne se na dalším postupu.
5. Jestliže nebezpečí nehrozí, **sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (datum, místo, čas, jméno + podpis žáka)**, v případě, že žák odmítne, uvede tuto skutečnost do zápisu. **Záznam založí školní MP do své agendy**. Vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopný pokračovat ve výuce, **vyrozumí škola zákonného**

zástupce, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. V případě **nedostupnosti zákonného zástupce**, vyrozumí škola **OSPOD** a vyčká jeho pokynů. **Může vyžadovat pomoc.**

8. Zákonnému zástupci **škola oznámí konzumaci alkoholu**, i když je žák schopen výuky.

9. Při opakování, **splní škola oznamovací povinnost k orgánu OSPOD.**

10. Škola v zájmu dítěte informuje jeho zástupce o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace a doporučí rodičům, aby vyhledali odborníka.

Výchovná opatření:

- důtka TU – nález alkoholu, požití nepatrného množství, nabádání k požití
- důtka ŘŠ – opakované požití
- 2. stupeň z chování – požití, u kterého bylo nutné volat první pomoc

Nález alkoholu ve škole

1. Nález alkoholu v prostorách školy:

- **nepodrobovat žádnému testu** ke zjištění jeho chemické struktury
- **oznámít vedení školy**
- **uložit** u vedení školy pro případ důkazu
- **sepsat stručný záznam** (TU, MP nebo další pracovník školy), založit do agendy MP

2. Zadržení alkoholu u žáka:

- **nepodrobovat žádnému testu** ke zjištění jeho chemické struktury
- **oznámít vedení školy**
- **uložit** u vedení školy pro případ důkazu
- **za přítomnosti MP nebo dalšího pedagoga sepsat stručný záznam (datum, místo, čas, jméno + podpis žáka)**, v případě, že žák odmítne, uvést toto do zápisu, založit do agendy MP
- **vyrozumět zákonného zástupce, v případě opakování – oznámít OSPOD**

Omamné a psychotropní látky (dále OPL)

Konzumace OPL ve škole = porušení Školního řádu

- konzument je nebezpečný sám sobě, distributor všem
- 1. Při přistižení žáka je nutné **zabránit mu v další konzumaci.**
- 2. **Návykovou látku odebrat a zajistit ji**, aby nedošlo k další konzumaci.
- 3. Pedagogický pracovník **posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.**
- 4. V případě, že je **ohrožen na zdraví a životě, volá lékařskou službu první pomoci (155)**, informuje obratem zákonného zástupce žáka a dohodne se na

dalším postupu.

5. Jestliže nebezpečí nehrozí, **sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (datum, místo, čas, jméno + podpis žáka)**, v případě, že žák odmítne, uvede tuto skutečnost do zápisu. **Záznam založí školní MP do své agendy.** Vyrozumí vedení školy.

6. V případě, že žák není schopný pokračovat ve výuce, **vyrozumí škola zákonného zástupce** a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

7. V případě **nedostupnosti zákonného zástupce, vyrozumí škola OSPOD, vyčká jeho pokynů a vyžádá si pomoc.**

8. Zákonnému zástupci **škola oznámí konzumaci OPL**, i když je žák schopen výuky.

9. **Současně splní škola oznamovací povinnost k orgánu OSPOD.**

10. Škola v zájmu dítěte informuje zákonného zástupce o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace, doporučí vyhledat odborníka a informace o léčbě. Vysvětlí nutnost léčby a důležitost motivace.

Výchovná opatření:

- důtka TU – držení
- důtka ŘŠ – užití
- 2. stupeň chování – opakované držení či užití

Nález OPL ve škole

1. Nález látky v prostorách školy:

- **nepodrobovat žádnému testu** ke zjištění jeho chemické struktury
- **ihned oznámit** vedení školy
- **za přítomnosti dalšího pracovníka vložit do obálky, napsat datum, čas a místo nálezu, přelepit, orazítkovat podepsat a uschovat do trezoru**
- **o nálezu vyrozumět Policii ČR**

2. Nález látky u žáka:

- **nepodrobovat žádnému testu** ke zjištění jeho chemické struktury
- **ihned oznámit** vedení školy
- **za přítomnosti ředitele školy (případně zástupce ŘŠ nebo MP) sepsat stručný záznam (datum, místo, čas, jméno + podpis žáka)**, v případě, že žák odmítne, uvést tuto skutečnost do zápisu, **založit do agendy MP**
- v případě, že se látka našla u žáka, který se jí intoxikoval, **předat zajištěnou látku přivolanému lékaři**

3. Podezření, že žák má u sebe OPL:

- **vyrozumět Policii ČR**, zkonzultovat postup

- informovat zákonného zástupce
- žáka izolovat a do příjezdu Policie ČR ho mít pod dohledem
- v žádném případě neprovádět osobní prohlídku ani prohlídku jeho věcí

4. Distribuce OPL ve škole:

Distribuce a šíření je trestným činem.

- vyrozumět Policii ČR, konzultovat postup
- vyrozumět zákonného zástupce a OSPOD

Odborná pomoc:

Adiktologické ambulance pro děti a dospívající jsou dosud zřízeny pouze v několika krajích: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze (Praha) Prev-Centrum, z.ú. (Praha) Sananim, z.ú. (Praha)

Pokud nejsou dětské adiktologické ambulance v dosahu, lze se obracet na organizace zabývající se prevencí rizikového chování, léčbou poruch způsobených užíváním drog a snižováním rizik užívání, jejichž aktuální adresář je na Mapě pomoci Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti <https://www.drogy-info.cz/mapa-pomoci> nebo v Seznamu certifikovaných poskytovatelů programů primární prevence <http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace>.

Lůžková detoxifikace určená pro děti je v celé ČR pouze jediná: Dětské a dorostové detoxikační centrum, Nemocnice Milosrdných sester sv. K. Boromejského (Praha) Poradna pro rodiče Sananim, z.ú. (Praha)

<http://www.prevence-info.cz>

<http://www.drogy-info.cz/>

<http://www.adiktologie.cz/>

http://www.emcdda.europa.eu/topics/prevention_en

<https://www.drugabuse.gov/related-topics/prevention>

<http://www.nuv.cz/t/pprch>

<http://www.policie.cz/narodni-protidrogova-centrala-skpv.aspx>

II. Oblast prevence šikany

Agresivní chování a šikana:

Osa samotného postupu = Devět kroků při řešení počáteční šikany (jak je doporučeno MŠMT):

- 1) Odhadnout závažnost onemocnění skupiny a rozpoznat, nejde-li o neobvyklou formu šikanování (rozhovory s informátory, oběťmi, nikoli přímá konfrontace agresora a oběti)
- 2) vést rozhovor s informátory a oběťmi (diskrétnost)
- 3) Nalézt vhodné svědky (vytipování členů skupiny, kteří vypovídají pravdivě)
- 4) vést individuální popřípadě konfrontační rozhovory se svědky
- 5) Ochránit oběť

- 6) vést rozhovor s agresorem či agresory, popřípadě je konfrontovat
- 7) Stanovit výchovnou komisi
- 8) vést rozhovor s rodiči oběti
- 9) Pracovat s celou třídou

Neopomenout nejdůležitější chyby, kterých je možno se dopustit:

- zapomínáme na stud či mlčenlivost oběti
- bereme vážně falešné svědky
- bezprostředně konfrontujeme výpověď oběti a agresora
- vyšetřujeme šikany přímo ve třídě
- dostatečně neochráníme oběť
- po vyšetřování pozveme všechny zúčastněné najednou

V případě zjištění šikany 3., 4. a 5. stádia byl stanoven tento postup:

- co nejrychleji se telefonicky spojit s rodiči oběti
- svolat výchovnou komisi ve složení: ředitel školy či jeho zástupce, metodik prevence, ten, kdo vyšetřoval, třídní učitel – rodič pouze, pokud na tom trvá
- vyslechnout oběť či oběti, kterým je nezbytné zajistit pocit intimity a nenaléhat na ni a poté ji odvézt do bezpečného prostředí, což zajistí třídní učitel
- nikdy nekonfrontovat oběť a agresora, oběť a svědky
- uskutečnit rozhovory s vhodnými informátory (zajišťuje ředitel či jeho zástupce a metodik prevence)
- vyslechnout postupně agresory a to formou monolog, dialog a po přečtení zapsaných odpovědí konfrontovat
- po odchodu agresorů zpět do třídy se komise poradí o způsobu potrestání a ředitel pak oznámí výsledek
- ve třídě zůstane třídní učitel a metodik prevence, ti určí žáka, který po návratu oběti bude odpovídat za její bezpečí a bude povinen hlásit třídnímu učiteli nové náznaky šikany

V případě nutnosti informovat policii, PPP, OSPOD atd.

Spolupráce školy s rodiči

1. **Informovat rodiče na třídních schůzkách** o problematice šikany - MP a třídní učitelé.
2. **Prokazatelně seznámit rodiče s Metodickým pokynem prevence šikany (Krizovým plánem, MPP) a se Školním řádem.**
3. **Doporučit rodině, aby si všímala možných náznaků šikany** a nabídnout jim pomoc.
4. Při podezření na šikanování **jednat s rodiči oběti i agresora.**
5. **Zachovat taktní přístup a důvěrnost informací.**
6. **Doporučit rodičům** možnost porady s psychologem.
7. **Zpřístupnit informace pro rodiče o varových příznacích šikanování a kontaktech** při vyhledávání pomoci na webových stránkách školy a na informačním panelu ve vestibulu školy.

Kyberšikana

Kyberšikanu je definována jako **zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu.**

Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví.

Je **nutná spolupráce** MP a TU **s odborníkem IT** (zálohování dat, zajištění stop)

Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou.

Informujte rodiče oběti i rodiče kyberagresora. Postup a zásady sdělování informací jsou stejné jako u „klasické šikany“ (např. NE konfrontace oběti a agresora). **Poučte rodiče** o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespadají do kompetence školy.

Při zapojení a následně celém prošetření případu **trvejte** na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí a dalších subjektů.

Krizový plán v případě nálezu škodlivého či nezákonného obsahu na internetu:

- kontaktovat HORKOU LINKU - Internetová Horká linka (Internet Hotline) přijímá od uživatelů hlášení, která se týkají nezákonného a nevhodného obsahu na internetu, obsah těchto hlášení Horká linka vyhodnocuje a předává orgánům, které mohou účinně zasáhnout, zejména policii, mobilním operátorům, provozovatelům internetových služeb a také mezinárodní organizaci INHOPE.

- Horkou linku provozuje CZI, s.r.o. v rámci projektu Národní centrum bezpečnějšího internetu s podporou Evropské komise od roku 2009

Doporučené odkazy:

<http://www.ohlaste.horkalinka.cz/>

www.cerveneticitko.cz

Popřípadě je možné využít i: bezpecne-online.cz; saferinternet.cz

III. Oblast prevence ochrany zdraví žáků

Epileptický záchvat

Epileptický záchvat obvykle odeznívá samovolně během několika minut. U větších záchvatů může dojít k bezvědomí dítěte a generalizovaným svalovým křečím.

Důležité je zabránit úrazu:

1. Nemocného **doprovíme na bezpečné místo**, z dosahu schodů, topení apod.
2. Z jeho okolí **odstraníme předměty**, o které by se dítě mohlo v křečích poranit. Je nevhodné násilím bránit křečím, například natahováním a držení končetin. V důsledku křečí dýchacích svalů může dojít ke zblednutí nebo promodráání dítěte. Není však vhodné ho křísit, třeba rozdýcháváním, snažit se vytahovat jazyk z úst, aby nezapadl, nebo vkládat do úst roubík, aby si dítě nepokousalo jazyk. **Takové jednání může zhoršit přístup vzduchu do dýchacích cest.**
3. Dítě **uložíme do vodorovné polohy a otočíme mu hlavu na stranu**. Optimální je stabilizovaná poloha na boku. Dítě může při záchvatu nebo po něm zvýšeně slinit. Je třeba umožnit, aby sliny mohly volně odtékat z úst a zabránilo se riziku jejich vdechnutí. Stabilizovaná poloha je i vhodnou prevencí zapadnutí jazyka u pacientů v bezvědomí se sníženým svalovým napětím. Většina epileptických záchvatů nevyžaduje lékařský zásah.
4. **Lékaře je nutné volat, pokud se jedná o první epileptický záchvat v životě nebo o první záchvat určitého druhu u konkrétního pacienta** (může se jednat o signál změny charakteru onemocnění, na kterou je třeba léčebně reagovat). Rychlou záchrannou pomoc voláme také v případech, **jejichž trvání je pro daného pacienta neobvykle dlouhé, opakují-li se záchvaty několikrát po sobě, nebo když se stav dítěte neupraví do normálu zhruba během čtvrt hodiny** po záchvatu a zvláště jsou-li patrné poruchy vědomí, hybnosti, vnímání a jiné. Lékařské ošetření je nutné samozřejmě i v případech, **kdy se dítě při záchvatu viditelně poraní nebo při podezření na vnitřní poranění.**

Afektivní záchvat

Zajistit **bezpečnost dítěte**, které se nachází v krizové situaci, **oddělit ho od ostatních dětí. Uvědomit co nejrychleji osobu**, která může vzniklou situaci řešit (ředitele školy, zástupkyni ředitele školy, třídního učitele, osobu konající dozor o přestávkách). **Pokud není možné opustit třídu** (je třeba řešit vzniklou situaci s ostatními dětmi, či zajistit jejich bezpečnost) je vhodné **vyslat „spojku“** (spolehlivé dítě), které situaci oznámí v kanceláři školy (dle situace).

Zajistit bezpečnost ostatních dětí.

Pokud dítě ihned přebírá zdravotník, pedagog se vrací do třídy.

Pokud je nutná přítomnost pedagoga u dítěte v krizové situaci, převezme dozor nad třídou jiný pedagog.

Privolání náhradního pedagoga či jiné osoby do dané třídy zajistí kancelář školy.

Následná intervence

Další práci s dítětem či se třídou dle druhu krizové situace zajišťují:

Školní metodik primární prevence, Výchovný poradce

Pedagogicko-psychologická poradna

Speciálně-pedagogické centrum (které má dítě v péči)
Středisko výchovné péče (které má dítě v péči)
Dětská psychiatrie, OSPOD (dle místa bydliště dítěte), Policie ČR

Úraz

Školní úraz je úraz, který se stal žákovi při vyučování ve škole, při výletech, exkurzích organizovaných školou. **Školním úrazem není úraz, který se stal např. na cestě do školy a zpět.**

1. **Zjistit poranění**, ošetřit zranění.
2. **Informovat** ředitele školy nebo zástupkyni ředitelky školy.
3. **Zavolat lékařskou službu** nebo zajistit postiženému doprovod dospělou osobou k lékaři.
4. **Oznámit** skutečnost zákonným zástupcům žáka, požádat je o převzetí dítěte.
5. Provést **zápis do knihy úrazů**, popř. vyplnit záznam o úrazu.
6. **Informovat třídního učitele**, není-li pedagogický pracovník sám třídním učitelem.

Problematiku evidence úrazů dětí, žáků a studentů řeší vyhláška č. 64/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 57/2010 Sb. (dále jen „vyhláška“).

1. V případě úrazu žáka bude zákonný zástupce neprodleně informován pracovníkem školy telefonicky nebo prostřednictvím ŽK.
2. **V případě úrazu, který si žádá rychlé odborné lékařské ošetření, kontaktuje škola neprodleně rychlou lékařskou pomoc a zajišťuje doprovod do zdravotnického zařízení.** Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během vyučování ve třídě, na chodbě nebo hřišti, jsou žáci povinni hlásit ihned svému třídnímu učiteli nebo jinému vyučujícímu, který o něm provede zápis do knihy úrazů.
3. **Zápis do knihy úrazů** - evidují se zde všechny úrazy žáků (dále jen „úrazy“), ke kterým došlo při činnostech uvedených v § 29 odst. 2 školského zákona (pozn.: zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů), tzn. úrazy, které vznikly: - při vzdělávání, - při činnostech přímo souvisejících se vzděláváním, - při poskytování školských služeb. **Zápis v knize úrazů se musí provést nejpozději do 24 hodin od okamžiku, kdy se škola o úrazu dozví.**

Záškoláctví

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována **neomluvená absence žáka**. Jedná se o přestupek, **kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku**. Je chápáno jako **porušení školního řádu, současně jde o porušení školského**

zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Jedním z hlavních úkolů pro učitele, rodiče je **vyšetření příčin záškoláctví**.

Neomluvená nepřítomnost do 10 hodin

O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti **informuje třídní učitel výchovného poradce**.

Při zvýšené omluvené nepřítomnosti ověřuje její věrohodnost. Neomluvenou nepřítomnost do **součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka** třídní učitel **formou pohovoru**. Zde projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a **upozorní na povinnost stanovenou zákonem**. Seznámí zákonného zástupce s **možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené nepřítomnosti**. Každá taková neomluvená nepřítomnost je **projednávána na pedagogické radě školy** a sankcionována dle Školního řádu a rozhodnutí pedagogické rady.

Neomluvená nepřítomnost více než 10 hodin

Při počtu neomluvených hodin **nad 10 hodin svolá ředitel školy výchovnou komisi**. Zákonní zástupci **jsou pozváni na jednání výchovné komise doporučeným dopisem**. O průběhu a závěrech **se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší**. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci **se v zápisu zaznamená**. V zájmu zjišťování příčiny záškoláctví žáka a jejího odstranění **může ředitel požádat o spolupráci odborníky z oblasti pedagogicko-psychologického poradenství, popř. orgány sociálně-právní ochrany dětí**.

Neomluvená nepřítomnost více než 25 hodin

V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu**.

V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, **pokud již byli zákonní zástupci postiženi pro přestupek, je třeba postoupit v pořadí již druhé hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR**, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže.

IV. Prevence vzniku problémových situací u žáků s PAS (Zpracováno dle Metodického doporučení MŠMT č. j. 5217/2017-1, příloha 22)

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“)

jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování.

Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:

- *sociální interakce a sociálního chování,*
- *verbální i neverbální komunikace,*

- *v oblasti představitosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit.*

Specifika v chování žáků s poruchou autistického spektra PAS jsou celoživotní. Tito žáci potřebují **různou mírou podpůrných opatření.** Chování a jednání žáků s PAS **ovlivňuje především odlišné vnímání, porozumění a sociální komunikaci.** Chování a projevy jsou u každého žáka s PAS značně různorodé.

U žáků s PAS se lze setkat s různou mírou rozvoje řeči.

Častým projevem jsou stereotypní pohyby, zvláštní zájmy, omezená schopnost spontánně sdílet s ostatními dětmi radost a zájmy, či rigidní a kompulzivní chování. Četnost chování se **zvyšuje při nadměrné stresové zátěži žáka.** Žák s PAS **může opomíjet základní životní potřeby,** jako např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin. Je vhodné nabídnout pití, připomenout jídlo, pamatovat na toaletu.

Únava a „přetažení“ jsou signálem potřeby odpočinku, který dokáže navodit zklidnění. Pokud stereotypní rigidní projevy nejsou sebepoškozujícího nebo charakteru poškozujícího okolí, **je nutné nelpět na jejich zastavení, postupně odezní.** Tyto projevy **nesmí být důvodem jakékoliv formy trestání žáka.** **K projevům v oblasti tzv. diagnostické triády je často přidružena přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky.**

Znalost a respekt k přecitlivělosti žáka jsou nezbytným prvkem prevence vzniku jeho nežádoucího nebo až afektivního chování. **Je nezbytné předvídat situace,** kdy může s konkrétním podnětem přijít do styku. Způsoby práce s žáky s PAS jsou **vždy individuální.** Při práci s žáky s PAS je **nutná spolupráce s odborníky** z oblasti dětské psychiatrie a školskými poradenskými zařízeními.

Krizové situace zahrnují zejména rizikové chování **vyvolané situací, která nastane z důvodu nepochopení současné potřeby žáka,** kterým může být nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění. **Reakcí žáka na takové nepochopení je řešení situace neadekvátním způsobem,** vzdorem, stereotypním chováním, agresí, sebepoškozováním, vulgárním vyjadřováním apod.

Incidenty tohoto charakteru jsou projevem bezmoci, frustrace, nepochopení, přetížení.

Předcházení krizovým situacím spojeným s rizikovým chováním žáků s PAS:

- *pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti -* Předvídatelnost a pravidelnost denních činností je pro žáky s PAS jistotou.
- *pravidlo jasné a konkrétní motivace:* žáci s PAS musí vědět, proč mají činnost vykonávat.
- *Sociální motivace* vzhledem k omezené schopnosti empatie funguje méně. U žáků s PAS si všímáme zvýšené potřeby logických důvodů pro vykonání určité práce a splnění úkolů. Je třeba zohlednit problémy žáků s PAS s generalizací.

Může nastat situace, že zvládnutou činnost není schopen žák zvládnout ve škole nebo doma. To neznamená, že tzv. „tručuje“ či „dělá naschvály“. Problém s generalizací nelze řešit postihem žáka.

- *pravidlo vyšší míry tolerance*: způsoby jednání a komunikace s ostatními žáky i učiteli, jako např. nevhodné poznámky, netaktní přímočarost, otázky mimo kontext, banální výroky, úzkostné reakce při setkáních s novými lidmi, vulgární vyjadřování atd., kladou vyšší nároky na toleranci ze strany přítomných osob.
- *pravidlo důslednosti v přístupu*: spontánnost, rychlá změna původního plánu, nepřesnost a nedodržování stanovených pravidel uvádí žáky s PAS v chaos a nejistotu. V případě, že je potřeba změnit původní nastavený harmonogram a postup, je nezbytné jasně a logicky vysvětlit, proč ke změně dochází. Změnu je dobré podpořit vizualizovanou informací. Tam, kde se předpokládá občasný výskyt změn v zažitém režimu, je vhodné nastavit i náhradní variantu.
- *vyšší míra vizuální podpory*: pro většinu žáků s PAS je vizuální informace nezbytnou podporou pro pochopení významu. Pokud chceme, aby si žák s PAS pracovní činnost osvojil, je třeba ji předvést nebo rozkreslit. Je vhodné výrazně podpořit strukturalizaci prostoru, činností a času.
- *nadstandardní řešení obtíží s pozorností*: při motorickém neklidu je možné dovolit žákovi s PAS manipulaci s předmětem a činnost, která neruší ostatní a umožňuje soustředění, např. mačkácí míček, provázek, gumička. Pro zvýšení pozornosti je důležité pravidelné a vyvážené střídání odpočinku a činnosti.
- *vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek*: u žáků s PAS dochází k odlišnému chápání ironie, sarkasmu či metafoře, proto je dobré se jim v komunikaci vyhnout. Dotazy klást přesně a vhodně zvolenou formulací. Vysvětlit, co se od žáka očekává z hlediska množství a kvality práce, např. vymezení začátku a konce činnosti. Důležité je dávat žákovi s PAS zpětnou vazbu. Při diskusi neignorovat někdy i značně osobité příspěvky, snažit se porozumět jejich významu, dát přiměřený prostor k projevení vlastního názoru.
- *možnost odpočinku, relaxace*: pro prevenci vzniku nežádoucího chování, stresu či afektu způsobeného únavou a „přetažením“, je velmi důležitá možnost odpočinku, která dokáže navodit zklidnění. Pro odpočinek je vhodné vymezit konkrétní prostor.

Doporučené odkazy:

Národní ústav pro autismus, z.ú., <http://www.praha.apla.cz/>

Občanské sdružení poskytující podporu osobám s PAS,
<http://www.zasklem.com/>

RAIN-MAN, sdružení rodičů a přátel dětí s autismem (spolek), Ostrava,
<http://www.rain-man.cz/>

Křesadlo HK, Centrum pomoci lidem s PAS, z.ú.,
<https://www.kresadlohk.cz/>

Centrum Terapie Autismu, <http://www.cta.cz/o-nas/>

Jdeme autistům naproti - Olomouc o.s." ve zkratce JAN - Olomouc o.s. ,
<http://www.jan-olomouc.cz/>

AUT – Spolek rodičů dětí s PAS, <http://autistickaskola.cz/cs/podporujinas/organizace/aut-spolek-rodicu-deti-s-pas/>

Občanské sdružení ProCit, z.s., <http://www.autismusprocit.cz/>

Internetové odkazy:

Dostupné z: <http://znv.nidv.cz/neformalni-vzdelavani/volnycas/participace/slovník-participace>

Dostupné z: [http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteriahodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledk-\(5\)](http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteriahodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledk-(5))

DŮLEŽITÉ KONTAKTY:

PPP pro Prahu 15, Jabloňová

PhDr. Alena Křečanová – psycholog, e-mail: krecanova@ppp10.eu

PhDr. Martina Zelená – metodik prevence (PPP Praha 10, tel: 272 651 082, 272 657 712)

OSPOD (ODDĚLENÍ SOC. PRÁVNÍ OCHRANY DÍTĚTE)

Paní ZÁHORSKÁ, tel: 281003105

POLICIE ČR

Tel: 158, 974854981

Psychiatrie

Fakultní Thomayerova nemocnice Praha 4 - Krč

tel: 261 083 425

Dr. Čecháková – Praha 4, Táborská 59

tel: 241 740 888

DĚTSKÝ STACIONÁŘ (VFN)

Ke Karlovu 2, tel: 224965379

Poruchy příjmu potravy

linka ANABELL 848200210, MUDr. Bělorová, VFN, tel: 224967777

www.anabell.cz

INSTITUT RODINNÉ TERAPIE: tel: 224433478

NÁVYKOVÉ LÁTKY

www.drogy-info.cz

www.odrogach.cz

www.prevcentrum.cz

LINKA BEZPEČÍ - ANONYMNÍ, NONSTOP, BEZPLATNÁ, PRO DĚTI tel: 116111

LINKA ZTRACENÉ DÍTĚ – pro rodiče, příbuzné, učitele, sousedy, kteří nechtějí nečinně přihlížet týrání a zanedbávání péče o děti

116000

DĚTSKÉ KRIZOVÉ CENTRUM - pro děti a jejich rodiče, kteří si nevědí rady

V Zápolí 1250/21, Praha 4 Michle

Tel: 241480511, 777664672

problem@ditekrize.cz, nonstop linka důvěry: 241484149, 777715215

STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE, MODŘANY

Tel: 241770041

STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE (Klíčov), pobočka: OSTRUŽINOVÁ 7, Praha10

Tel: 286887075, 776212928

STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE DVOJKA

Jana Masaryka 16, Praha 2

Tel: 778421526

PRAŽSKÉ CENTRUM PRIMÁRNÍ PREVENCE

Tel: 222074126